

POSOUZENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Posuzovatel: Dr.Milan Balabán, religionista ETF UK
Autorka diplomové práce: Katarína Muráňová

Téma diplomové práce:

SPOR O VYSVĚTENIE ŽEN DO ÚRADU KAZATEL'A V CÍRKVI ADVENTISTOCH SIEDMEHO DŇA

Diplomová práce (DP) Kataríny Muráňové (KM) pro obor religionistika, přijatá 5.5.2008, č.j. 9/08, Trojanová, má všechny náležitosti (prohlášení atp.), obsahuje celkem 62 stran; do tohoto rozsahu jsou zahrnuty i Obsah a Použitá literatura (str.59-62). V Použité literatuře jsou vykazovány monografie, sborníky i elektronické zdroje. V Monografiích jsou významní „gender-autoři“ jako Bacchiocchi aj., českých tu figuruje M.Balabán a P.Pokorný. Ve Sbornících najdeme Biblický výklad 27 základních věroučných výroků z r.1998; významně přispívají k autorčině tématu adventisticky určení nebo orientovaní myslitelé (badatelé), např. Dudlej, Dyer nebo Bacchiocchi; v Elektronických zdrojích plují spíše aktuální informace o „stavu vody“ na adventistických tocích in causa adventistické kazatelky (farářky). V Úvodu je ve zkratce naznačeno nebo i pověděno vše. Církev adventistů sedmého dne řeší možnost (možná nutnost) „vysvěcení žen do kazatelského úřadu“ už od konce 19.století. Od možnosti k uskutečnění, od usnesení „byť „generálních“, k žádoucí bezrozporné sborové praxi je však stále dost daleko. KM uvádí, trochu jako by posuzovala sportovní klání, hlasy zdůvodňující pro i proti. Biblí, zvláště NZ se argumentuje na obou stranách. Tato jakoby dílčí a církevně feministická otázka je jak jasnozřivě zdůrazňuje autorka inspirativní DP, jen „špičkou ledovce“ – za tím vším je nejen vztah k Písmu, nýbrž i k lidem jiných křesťanských konfesí, ano i k samotnému Bohu.

V Postavení žien v CASD rýsuje KM situaci (či situace) postavení adventistek aspirujících na kazatelskou funkci v 19. st. – až do poloviny 20.st. Na nenastoupení do kazatelského úřadu naléhali na aspirantky často nejbližší rodinní příslušníci. Pionýrkami nového přístupu byly mj. E.G.Whitová, dále Sypeová aj. Některé z těchto odvážlivkyň dostaly pověření, ale ne vysvěcení, i když zastávaly ve sborech různé pedagogické a jiné funkce. Následuje kapitola o vysvěcení žen od 50. let 20.st. Ani velké konference (např. v Utrechtu) nebyly zcela úspěšné. Příznačná je situace na Slovensku: V řadě míst na Slovensku jsou vedoucími sboru ženy, ty však nebyly vysvěceny. CASD zůstala na „půl cestě“ (str.18). V kapitole Argumenty zastancov vyvätenia žien jsou citovány kladné výpovědi o vztahu mužů a žen, od Gn 2,20-25 až po pozitivní hodnocení nebo akceptaci žen-křesťanek kolem Ježíše i jinde (výrokově) v NZ. Stěžejní je Ga 3,26-29: všichni jste jedno v Kristu Ježíši. Povinnost mužů milovat ženy, i když je to dost příkře aplikováno na vztah Krista k Církvi (Ef 5,21-33). A potom jsou tu i jiná místa. Autorka DP se tu odvolává zvláště na Prinz-McMillanové spis *Who's in Charge of the Family* (1995). Pavlovy výroky formálně antifeministické lze vysvětlit kulturními zvyky v Korintu nebo v jiných městech. Pozadím některých Pavlových nebo Pavlovských výroků je **respekt** (i když patrně dočasný) **vůči kulturním** (ne kultickým) **danostem**, a to nejen v Korintu. Nutno počítat i s politickými nároky a **výhradami římské moci**, i když v této mocenské sféře ženám zakazováno mluvit nebylo. KM tu opět cituje svou oblíbenou Prinz-McMillanovou: „Neexistoval žiaden židovský, alebo písomný zákon požadujúci, aby bola žena ticho. Rímania však mohli takúto aktivitu považovať za nelegálnu...“ (str.29)

V části spisu 2.4 se KM zamýšlí nad hermeneutickými předpoklady argumentace požadující vysvěcení. Tady jsou po ruce novozákonní výroky, ovšem i Pavlovy. Zde se autorka vzorně disponované DP opírá o jiného svého „miláčka“, Cottrella (*A Guide to Reliable Interpretation* (r. 1995): V Písmu jsou uloženy „Boží principy“, ty jsou univerzální, forma se však přizpůsobuje dobovým danostem a zvyklostem (str.32). Odpůrci svěcení žen se odvolávají na celou řadu biblických míst (sz i nz). Rovnost obou pohlaví je dána „Božím obrazem“, ale rozdíl mezi pohlavími zrušen nebyl. Židovská předježíšovská teologie (či tradice) ovlivnila i apoštola Pavla; ten argumentuje metaforickou tezí, že Eva vznikla z Adama a falešně ji transformuje v teologické hlášení, že žena byla stvořena pro Adama (str.36). Starým zákonem si staromilci slouží moc rádi: muž byl hlavou rodiny, ženě nebyla udělována obřízka, jež přece byla znamením smlouvy; hebrejské matky měly významnou výchovnou funkci, ale v okruhu domácnosti, atd. Oporou teologicky pointované maskulinity v okruhu křesťanských sborů je např. S.Bacchiocchi (*Women in the Church*, r.2000). Bible zná prý je duchovní otce, ne duchovní matky. I Mojžíšova sestra Marie byla odsunuta a potrestána, když principiálně odporovala svému Hospodinem garantovanému Bratru. A to byla prorokyně!

Skoro v závěru svého vcelku brilantního spisu analyzuje KM nesnadné novozákonní oddíly jako 1 K 11,3-6 a Ef 5,21-33 a 1 Tm 3,1-7. Bohužel, otvíracím přístupem je staromilcům, i velmi učeneckým, doslovný výklad textu, někde asi přímo verbální inspirace biblických pisatelů jako jakýchsi „božích per“. V tom vidí autorka DP hlavní oporu „oponentů vysvěcení žen“, je to **přístup k Písmu**, nedocení tvorivě pneumatické role **Božího slova**. Pipimovo vyjádření v *Receiving the World* (r. 1996), že bibličtí pisatelé se nedopustili žádného omylu, vypadá dost zbožně, ale je tlučení na nepravý buben. Dobové struktury nutno, alespoň kompromisně, respektovat. Restrukturace starých struktur se děje pořád. A tím se i my, dodávám sám, zvláště kazatelé, stáváme spolupisateli Bible. Naše CASD dovoluje vysvěcovat ženy do standardních kazatelských a jiných funkcí, včetně vysluhování Večeře Páně, ale „vysvěcení do kazatelského úřadu“ je stále nemožné. Náprava přijde, zadoufá si diplomandka, ale asi až po dlouhém čase.

HODNOCENÍ

Diplomová práce Kataríny Muráňové je dobře disponovaná, teologicky promyšlená a v rámci naší fakulty a patrně i Karlovy univerzity přínosná. Spis naší diplomandky je pomocí nejen pro adventistickou církev sedmého dne, nýbrž přispívá i jiným církvím, poněvadž i tam je vztah mezi muži a ženami často deformován a na vedoucí místa se mnohem snadněji dostávají muži než ženy. Muráňová odhalila, že v pozadí správně-náboženských vztahů je „předsevzatý“ přístup k Písmu. Muráňová mohla citovat i výroky a tendence profesora Daňka o vztahu Písma ke Slovu Božímu. Přihlédnout mohla ke studiím české religionistické feministky Jany Opočenské (*Zpovzdáli se dívaly také ženy*, Kalich 1995) a duchaplné teologické feministky E.Moltmann-Wendel (*Frau und Religion*, Frankfurt/M 1983). Diplomandčin rejstřík autorů (zvláště anglicky píšících) je však solidně dlouhý, prozrazuje sečtělou i vůli nezůstat jen na povrchu, u popisu, ale odhalit ty vlastní příčiny nábožensko-církevního blokování žen (jako žen) u adventistů i jinde. Kdo si neporadí s Písmem (či spíše: komu není poraděno, „jak s ním“), ten si správně neporadí s lidmi, natož se ženami, a nadto se ženami, které chtějí stát v čele křesťanských sborů.

Jsem pro hodnocení co nejvyšší (A nebo B).

Milan Balabán, religionista ETF UK, v Praze 30.května 2008-05-31